

ФРАНЦЫЯ НА БАРЫКАДАХ

ДА ЧАГО ПРывядуць МАСАВЫЯ ПРАТЭСТЫ Ё ПЯТАЙ РЭСПУБЛІЦЫ?

Радзіму Жанны Д'Арк і Рабесп'ера ліхаманіць. Пратэстны рух праціўнікаў вельмі непапулярнага законапраекта аб рэформах у працоўным кодэксе становіцца ўсё больш масавым. Так, напрыканцы мінулага тыдня ў руху адзіны дзеянні, ініцыятарамі якога выступілі многія прафэзійныя краіны, самы актыўны ўдзел узялі энергетыкі. Упершыню ў гісторыі краіны яны аб'явілі адназначную забастоўку на ўсіх 19 нацыянальных атамных электрастанцыях. Калі мець на ўвазе тое, што АЭС выпрацоўваюць у Францыі больш чым 75 працэнтаў электраэнергіі (дарэчы, па гэтым паказчыку дзяржава ўпэўнена трымае першае месца ў свеце), становіцца больш яўнай пагроза глабальных страйкаў. Асобныя эксперты мяркуюць, што краіне, якая з'яўляецца адным з найбуйнейшых экспартэраў электраэнергіі, прыйдзецца яе імпартаваць. Хто ж выйдзе параможцам у супрацьстаянні ў Францыі?

Гістарычны рэгрэс

У пачатку года кіруючая Французская сацыялістычная партыя прапанавала лібералізаваць працоўнае заканадаўства, каб падштурхнуць французскі бізнес да стварэння новых працоўных месцаў ва ўмовах, калі беспрацоўе ў краіне перавысіла псіхалагічны бар'ер у 10 працэнтаў працаздольнага насельніцтва. Згодна прававой норме, спрэчанае парадак звальнення работнікаў, а працоўныя дагаворы пераводзяцца ў сферу прыватных дамоў паміж наймальнікамі і работнікамі. На практыцы гэта азначае паступовую адмову ад 35-гадзіннага працоўнага тыдня — галоўнага дасягнення французскага еўрасацыялізму. Закон у карані мяняе ранейшы кодэкс працы, які лічыўся ўсе пасляваенны дзесяцігоддзі і да цяперашняга часу адной з найважнейшых заваёў працоўных. Рэформа, у прыватнасці, прадугледжвае спрашчэнне працэдур звальнення персаналу з прадпрыемстваў у выпадку эканамічных цяжкасцяў, а таксама магчымасць для наймальнікаў павялічваць працоўны час супрацоўнікаў (аж да 60 гадзін у тыдзень) і скарачаць даплаты за перапрацоўку.

Усе без выключэння французскія прафсаюзы назвалі законапраект «гістарычным рэгрэсам» і заклікалі ўрад адмовіцца ад спрэчнай рэформы. Французы на справе пра-дэманстравалі, што не жадаюць «працаваць больш, каб атрымліваць менш». Першыя прыкметы масавай незадаволенасці праектам працоўнай рэформы праявіліся тры месяцы таму ў інтэрнэце: тады анлайн-петыцыя супраць пераўтварэння пад назвай «Дзякуй, не» сабрала больш за мільён подпісаў. Пасля незадаволенасць выплюхнулася на вуліцы. Самая шматлікая акцыя пратэсту адбылася 31 сакавіка — яна сабрала больш за 1 млн удзельнікаў па ўсёй краіне. Пасля яе завяршэння частка дэманстрантаў прыняла ра-

шэнне не разыходзіцца: яны разбілі палатачны лагер у цэнтры Парыжа, паклаўшы пачатак французскаму аналогу колішняй амерыканскай акцыі «Акупай Уол-стрит».

У красавіку і маі антыўрадавыя маніфестацыі праходзілі па ўсёй краіне. 10 мая прэм'ер-міністр Францыі Мануэль Вальс заявіў, што рэформа працоўнага кодэкса будзе

пачата без адабрэння парламента. У гэты ж дзень парламенцкая апазіцыя ў Францыі ўнесла ў парадак дня вотум недаверу ўраду. 12 мая французскі парламент гэты вотум адхіліў. 18 мая прэзідэнт Францыі Франсуа Аланд выказаў падтрымку нацыянальнай паліцыі на фоне масавых пратэстаў.

Такім чынам, антыўрадавыя выступленні ўзрушаюць Пятую рэспубліку ўжо на працягу некалькіх месяцаў. Незадаволенасць у грамадстве пры гэтым толькі нарастае на фоне нежадання ўладаў ісці на саступкі. Масавыя беспарадкі адзначаны ў Парыжы, Марсэлі, Нанце і іншых буйных гарадах краіны. У ходзе сутыкненняў з паліцыяй былі затрыманы больш за 1,3 тысячы французцаў.

На думку пратэстоўцаў, знікненне дзяржаўных гарантый — напрыклад, фіксаванай кампенсацыі за перапрацоўку — прывядзе да масавых злоўжыванняў з боку працадаўцаў, якія пад пагрозай звальнення змогуць вымушаць супрацоўнікаў падпісваць драконаўскія пагадненні. Да такой магчымасці пратэстоўцы ставяцца сур'ёзна: праект закона аб працы сапраўды прадугледжвае істотную палётку працэдур звальнення.

«Рэпетыцыя» Еўра-2016?

Цяпер не менш чым 20 працэнтаў аўтазаправак адчуваюць недахват бензіну. Праўда, дзяржаўны сакратар Францыі па пытаннях транспарту Ален Відаліс днямі заявіў, што краіне не толькі не адчувае недахопу ў бензіне, але і спажывае яго ў больш значнай колькасці, чым звычайна. Аднак адбываецца гэта таму, што аўтамабілісты, вымушаныя адстойваць доўгія чэргі, робяць запасы на тыдзень наперад. Каб паліва хапіла на ўсіх, на некаторых за-

ных са згоды прафсаюза ўлётках працоўная рэформа намалювана ў выглядзе труны, на якой напісана: «ні паправак, ні перамоў. Толькі пахаванні». Арганізатары пратэстаў, і перш за ўсё прафсаюз CGT, больш не робяць стаўку на «вуліцы»: пераканаўшыся, што маральны ціск на ўрад не прыносіць выніку, сіндыкалісты рэзка змянілі тактыку і прадпрымаюць спробу нанесці адчувальны ўрон жыццезабеспячэнню краіны. Як паведамляе выданне Le Monde, Марцінес фактычна дэманстравалі спыніў зносіны з прэзідэнтам краіны Франсуа Аландам.

Прафсаюзныя аб'яднанні, якія ўдзельнічаюць у забастоўках, апублікавалі сумесную заяву, у якой заклікалі да актывізацыі дзеянняў. «Арганізацыі заклікаюць працягваць і пашыраць маніфестацыі, прызначаючы і падтрымліваючы ўзгодненыя дзеянні рабочых на ўсеагульных сходах», — гаворыцца ў тэксце.

«Добрая рэформа»

Відавочна, што Францыя ўступіла ў паласу жорсткага супрацьстаяння паміж Елісейскім палацам і масавым рухам праціўнікаў працоўнай рэформы. Дарэчы, адпаведны законапраект быў прыняты ў першым чытанні на мінулым тыдні толькі дзякуючы папраўцы да канстытуцыі, якая дазваляе гэта зрабіць без абмеркавання ў парламенце. Улады не на жарт занепакоены масавай фрондай французцаў, якая можа негатыўна адбіцца на нацыянальнай эканоміцы. Але ва ўрадзе, са свайго

боку, таксама не збіраюцца саступаць. Прынамсі, пакуль. «Адмовіцца ад закона аб працы — значыць, распусціцца ў тым, што ў краіне немагчыма праводзіць ніякіх рэформаў», — лічыць прэм'ер-міністр Францыі Мануэль Вальс. «Мы не дозволім узяць французцаў у закладнікі праз акцыі пратэсту на нафтаперапрацоўчых заводах», — заявіла міністр эканомікі Мір'ям Эль-Комры.

Абодва палітыкі настойваюць на тым, што CGT спрабуе «дыктаваць законы» Францыі. Аднак ні Вальс, ні Эль-Комры не згодныя на правядзенне агульнанацыянальнага

рэферэндуму па пытанні аб працоўнай рэформе. Падобную пазіцыю можна зразумець. Згодна з агульнанацыянальным апытаннем грамадскай думкі, 74% французцаў выступаюць супраць перамен у працоўным заканадаўстве. Такім чынам, хоць радыкалізм CGT імплануе меншасці французцаў, на баку ўрада знаходзіцца яшчэ меншая частка насельніцтва.

Прэзідэнт Францыі Франсуа Аланд заявіў пра цвёрды намер правесці рэформу працоўнага заканадаўства, якая стала прычынай масавых маніфестацый па ўсёй краіне. Пра гэта, як перадае AFP, ён заявіў на прэс-канферэнцыі па выніках саміту G7 у японскім нацыянальным парку Ісэ-Сімэя. «Я буду настойваць (на яе правядзенні), таму што лічу, што гэта добрая рэформа», — заявіў французскі лідар. Ён адзначыў, што ва ўмовах бесперапынных маніфестацый галоўная задача выкананай улады перш за ўсё забяспечыць у краіне «свабоду перамяшчэння» і «добрае функцыянаванне эканомікі».

Пытанне аб тым, ці адмовіцца Францыя ад дасягненняў еўрасацыялізму, канчаткова вырашыцца ў чэрвені, калі праект працоўнай рэформы разгледзіць Сенат. У адрозненне ад ніжняй палаты парламента, у верхняй большасць належыць правым, якія цалкам падтрымліваюць лібералізацыю рынку працы. Аднак нельга выключыць, што аднапартыйкі колішняга прэзідэнта Нікаля Сарказі паспрабуюць зрабіць больш

